Länsstyrelsen
Västerbottens län
Naturskydd

BESLUT
Datum
2006-11-24

Beteckning
511-10479-2000

Delg. kvitto

Enligt sändlista

Förordnade om bildande av naturreservatet Vorrberget i Vindelns kommun

(3 bilagor)

Länsstyrelsens beslut
Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta ska vara naturreservat.

Syftet med reservatet
Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara områdets ursprungliga karaktär av naturskog och dess biologiska mångfald genom att skydda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Naturskogsstrukturer som död ved, gamla träd och god skiktning skall bibehållas, utvecklas och återskapas. Inom ramen för ovan angivna syften ska reservatet dessutom kunna nyttjas för rörligt friluftsliv, undervisning och forskning.

Postadress **901 86 UMEÅ** | Gatuadress **Storgatan 71 B** | Telefon **Växel 090 - 10 70 00** **Direkttel 090 - 10 73 71** | Telefax **Centralt 090 - 10 71 00** **Direktfax 090 - 10 73 41** | Giro **Postgiro 3 51 94 - 0** **Bankgiro 5050 - 8720**
E-post **andreas.garpebring@ac.lst.se**

Uppgifter om reservatet

Namn	Vorrberget	
Skyddsform	Naturreservat, nr: 2402173	
Kommun	Vindeln	
Läge	Ca 4 km V Vindeln	
Ekonomisk karta	21J 5h	
Mittkoordinat	X: 1685922, Y: 7125947	
Naturgeografisk region	30a: Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden	
Gräns	Reservatets gräns framgår av bifogad karta	
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden	
Fastighet	Degerfors 5:18	
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län	
Totalareal	55 ha	
Areal produktiv skog	48 ha	
-vatten	0 ha	
- skyddad prod. skog	48 ha	
Naturtyper	- Hällmarkstallskog (2.1.1.1)	7,5 ha
	- Tallskog av lingonris-typ (2.1.1.4)	6,8 ha
klassificering enligt ”Vegetationstyper i Norden”, 1994	- Granskog av blåbärsris-typ (2.1.2.1)	26,8 ha
	- Granskog av lågormbunks-typ (2.1.2.2)	10,6 ha
	- Sumpgranskog av ris-typ (2.1.2.3)	1,6 ha
	- Granskog av ormbunks-typ (2.1.2.5)	2,1 ha

Beskrivning av reservatet

Vorrberget ligger 4 km VSV Vindelns samhälle. Området sträcker sig från ca 170-260 m ö h och består av Vorrbergets topp och relativt branta nordväst- och sydostsluttningar, samt ett flackare område i sydväst mot den södra bergfoten av berget Välvkälen. Den lilla Vorrtjärnbäcken avvattnar Vorrbergets västra delar söderut ner mot Kulbäcken som slutligen mynnar i Vindelälven. Topografin är relativt varierad, med både flacka partier och relativt branta skogssluttningar exponerade åt nordväst och sydost. I nordvästsluttningen finns en större brant samt flera lodytor, småklippor och block. I sydostsluttningen finns flera ravinartade svackor med mellanliggande ryggar som löper ner genom sluttningen. Här och var finns blockrika svackor.

Berggrunden i området domineras av metagråvacka som till stor del omvandlad till sedimentådergnejs. Jordartsmässigt domineras områdets lägre liggande delar av sedimentära jordarter som sand och silt medan bergsluttningarna karakteriseras av moränmarker och områden med berg i dagen. Vissa delar av berget är tydligt svallade, i andra delar är moränen

relativt finjordrik. Vorrbergets högsta del är beläget över högsta kustlinjen varför det tunna jordtäcket på toppen aldrig påverkats av havets svallningar. Närmast under högsta kustlinjen finns kalspolade berghällar och ett svallat moräntäcke. Gränsen mellan den osvallade och svallade marktypen är delvis mycket skarp och framträder tydligt i terrängen.

Skogen i Vorrbergets naturreservat är mycket lite påverkad av sentida skogsbruk och uppvisar alla typiska karaktärer för en biologiskt värdefull naturskog, såsom olikåldrighet och rik förekomst av gamla träd, torrträd och lågor. Hänglavar draperar de gamla granarna, främst förekommer garnlav, manlav och storvuxna skägglavar. Av vedsvamparna förekommer arter som granticka och vedticka mycket allmänt. Därtill har en lång rad mer krävande arter hittats i området (se artlista i slutet av områdesbeskrivningen).

I Vorrbergets sydostsluttning växer en flerskiktad och olikåldrig granskog av frisk blåbärsristyp. Skogen är högrest och virkesrik med ett stort inslag av grova träd. Ställvis är skogen tät och välsluten, ställvis öppen och mer gles. Fuktiga dråg med lågörter omväxlar med blockrika partier och torrare rissamhällen. Gamla överståndare av tall på uppemot 300 år finns spridda i sluttningarna tillsammans med enstaka björkar, aspar och sälgar Torrträd och brutna stubbar förekommer allmänt i granskogen. Det finns också rikligt med lågor i olika nedbrytningsstadier. Ofta ligger lågor i flera lager på varandra. I stora delar av detta område saknar skogen huggningsspår förutom enstaka gamla stubbar från dimensionshuggningar i 1900-talets början. Högre upp i sluttningen övergår granskogen i ett talldominerat bestånd med skiktning till följd av inväxande gran. Många av tallarna i detta område är grova och spärrgreniga till följd av beståndets luckiga struktur. Längst upp på berget övergår tallskogen i mycket vacker hällmarksskog av lavtyp med upp till 300 år gamla tallar. Mängden död ved är lägre i tallskogen än i de grandominerade partierna till följd av kraftigare virkesuttag under dimensionshuggningsepoken, men torrträd och enstaka gamla tallågor förekommer spritt över hela området. Nordväst om bergstoppen vidtar ett blockrikt och brant parti med gott om små skuggade lodytor, klippblock och mindre rasbranter.

I områdets flacka västra delar och på bergets nordvästsluttning växer en högrest grandominerad skog där huvuddelen av beståndet är på ca 180 år. I skogen finns inslag av björk och stor asp, samt spridda tallöverståndare på 200 – 250 år. Fältskiktet domineras blåbärsris med varierande inslag av lågörter. I detta område har skogen utnyttjats intensivt för vedhuggning, vilket märks genom att mängden död ved är lägre här än i området i övrigt.

I den nedre delen av sydsluttningen, längs Vorrtjärnbäcken och i områdets sydvästra delar överväger sumpiga skogstyper. Längs Vorrtjärnbäcken finns delvis rikare vegetation med inslag av högörter. Delar av detta område har stått orört under en längre tid varvid skogen utvecklat god skiktning och

allmän förekomst av både stående och liggande död ved. I den norra delen av Vorrtjärnbäckens dalgång finns ett mycket lövrikt skogsparti med stort inslag av grova, välväxta aspar.

En mindre del av bergets nordvästsluttning utgörs av ett ca 10 år gammalt hygge.

Spår av äldre tiders skogsbränder förekommer över större delen av området, både som kolade gamla stubbar och som brandljud på några av områdets äldsta tallar. Brandspåren är tydligast i de talldominerade skogarna nära Vorrbergets topp, men enstaka stubbar och brandljudsförsedda tallar kan hittas i nästan hela området. Inslaget av äldre lövträd i områdets västra delar härrör troligtvis från det lövuppslag som kommit upp efter en omfattande brand som dragit fram över området.

Inga kända kultur- eller fornlämningar finns inom området.

Vorrbergets skogar har i mycket liten utsträckning påverkats av modernt skogsbruk, vilket gör området gynnsamt för många växter, svampar och djur som är beroende av miljöer med skoglig kontinuitet. Inom området har följande rödlistade arter och signalarter påträffats (hotkategori inom parentes): blackticka (VU), blodticka, doftskinn (NT), gammelgransskål (NT), gräddticka (VU), gränsticka (NT), harticka (NT), kötticka, lappticka (NT), rosenticka (NT), rynkskinn (NT), sprickporing (VU), stjärntagging (NT), tallticka, ullticka, violmussling (NT), violspindelskivling, blanksvart spiklav, brunpudrad nållav (NT), bårdlav, dvärgbägarlav (NT), liten aspgelélav (EN), kornig nållav, kortskaftad ärgspik, liten sotlav (VU), liten spiklav, lunglav (NT), skinnlav, stuplav, vedskivlav, violettgrå tagellav (NT), vitgrynig nållav, vitskaftad svartspik, vulkanlav (DD), grönyxne, hässlebrodd, knärot, kärrfibbla, lappranunkel, liljekonvalj, lundelm, ormbär, skogsfru (NT), torta, ögonpyrola, liten hornflikmossa (VU), nordlig fjädermossa, nordlig ulota, trubbflikmossa, vedflikmossa, vedtrappmossa (NT), gulbandad brunbagge (NT), mindre barkplattbagge (VU), reliktbock (NT), bivråk (VU), fjällvråk (NT), gärdsmyg, järpe, lavskrika (NT) spillkråka, tjäder, tofsmes och tretåig hackspett (VU).

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken)

Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att inom reservatet

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,

2. anlägga väg, mark- eller luftledning,

3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dikesrensa, dämma, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag,

4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällen, ta frö eller vidta någon skogsvårdsåtgärd,

5. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,

6. framföra motordrivet fordon med undantag för på den skogsbilväg som leder in till reservatet, undantag medges även för uttransport av fälld älg, för snöskoterkörning vintertid på väl tjälad mark, samt de undantag som följer av gällande nyttjanderättsavtal,

7. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsmedel,

8. bedriva militär övningsverksamhet.

Föreskrifter om förpliktelse för fastighetsägare och/eller annan sakägare att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet,

2. uppsättning av informationstavlor,

3. skötselåtgärder enligt skötselplan,

4. undersökningar och övervakning av områdets växt och djurarter.

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att inom reservatet

1. framföra motordrivet fordon med undantag för på den skogsbilväg som leder in till reservatet, undantag medges även för uttransport av fälld älg och för snöskoterkörning vintertid på väl tjälad mark.

2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,

3. göra åverkan på mark- eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade,

4. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för bär och matsvamp,

5. fånga eller insamla insekter och andra djur, undantag medges för av länsstyrelsen godkänd insamling i forskningssyfte,

6. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning,

7. elda, utom på därför angiven plats.

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap 5, 6 och 30 §§ ska inte utgöra hinder för åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet enligt skötselplanen.

Föreskrifter rörande förvaltningen av reservatet (3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken 1998:1252)

1. Länsstyrelsen i AC-län ska vara naturvårdsförvaltare,

2. Förvaltaren ansvarar för att reservatet märks ut enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar,

3. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltning som framgår av bifogad skötselplan.

Ärendets beredning

Områdets höga naturvärden uppmärksammades i samband med en inventering av värdefulla naturområden i Vindelns kommun 1993. I samband med skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering avgränsades en nyckelbiotop och ett objekt med naturvärde längs Vorrtjärnbäcken i områdets västra del. Vorrbergets östra delar inventerades ägdes vid denna tidpunkt av Luleå stift som avsatt delar av området som internt, s.k. kyrkoreservat.

Området som klassats som nyckelbiotop avverkningsanmäldes i april 2000 vilket initierade en dialog om skydd med markägaren. Länsstyrelsen har sedan besökt området vid ett flertal tillfällen för att samla in ytterligare underlag om områdets naturvärden. Vorrberget har givits hög prioritet i arbetet med skydd av skog i Västerbottens län.

Forskare vid Umeå universitet och på SLU i Umeå har under en längre tid känt till och utnyttjat området för forskning om naturskogens betydelse för olika arter av vedsvampar och mossor. Ytterligare kunskap rörande framför allt förekomst av en mängd hotade och ovanliga kryptogamer inom området har framkommit via denna forskning.

Eftersom området getts hög prioritet i länsstyrelsens arbete med att bevara hotade naturtyper begärde länsstyrelsen besked från Naturvårdsverket under 2000 om verket var berett att skjuta till medel för att skydda området som naturreservat. Naturvårdsverket tillstyrkte under hösten 2000 att länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörda markägare med syfte att bilda naturreservat av området.

Länsstyrelsen tog under början av 2001 kontakt med markägarna för att informera om länsstyrelsens planer på att bilda naturreservat. Därefter har värdering av marken genomförts och staten har sedan förhandlat med markägarna om ersättning. Förhandlingarna avslutades med att avtal upprättades mellan parterna och staten köpte marken.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Flertalet instanser tillstyrker förslaget. SGU tillstyrker förslaget under förutsättning att prospekteringsverksamhet görs disponibel i reservatsbestämmelserna, detta med hänvisning till att området är prospekteringsintressant och ligger inom det ”s.k. Nickelbältet”. Inga undersökningstillstånd enligt minerallagen berör dock reservatet. Remissinstansernas synpunkter har beaktats i länsstyrelsens beslut.

Motiv för beslutet

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att bevara dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara dess ursprungliga flora och fauna. Inom den naturgeografiska region (30 a) där Vorrberget är beläget utgör arealen skyddad naturskog endast 0,3 % av den totala skogsmarksarealen. Gran- och barrblandskogar av urskogskaraktär på låg altitud utgör prioriterade skogstyper i skyddet av skogsområden. Vorrberget ligger dessutom i en trakt med flera andra värdefulla naturskogsområden vilket ytterligare förstärker områdets bevarandevärde. Området har vidare mycket stor betydelse för en lång rad sällsynta och hotade arter som är helt beroende av skogar med urskogskaraktär och gott om död ved. Reservatet är så stort att dess nuvarande karaktär kan bevaras och på sikt även utvecklas. Länsstyrelsen bedömer att bevarande av områdets höga naturvärden inte går att förena med skogsbruk. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Hur man överklagar

Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar till regeringen, se bilaga 3.

Lorentz Andersson

Andreas Garpebring

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Bilaga 1

Beslutskarta till Vorrbergets naturreservat

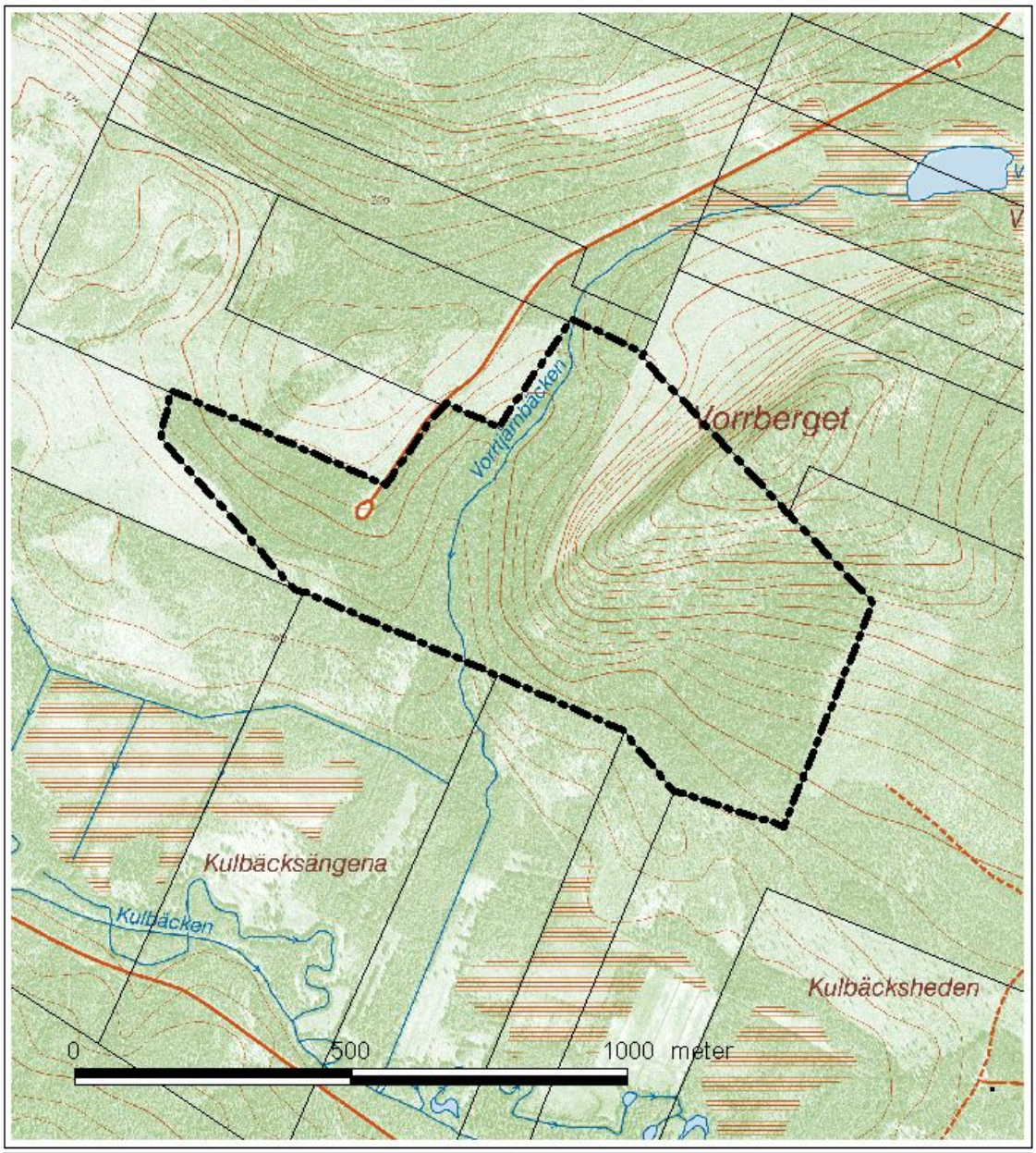

Naturreservat

Vorrberget

Vindelns Kommun, Västerbottens län

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2006-11-24
Dnr 511-10479-2000

Reservatsgräns

Ekonomisk karta: 21J5h

Ur allmänt kartmaterial från Lantmäteriet.
Medgivande 94.0410

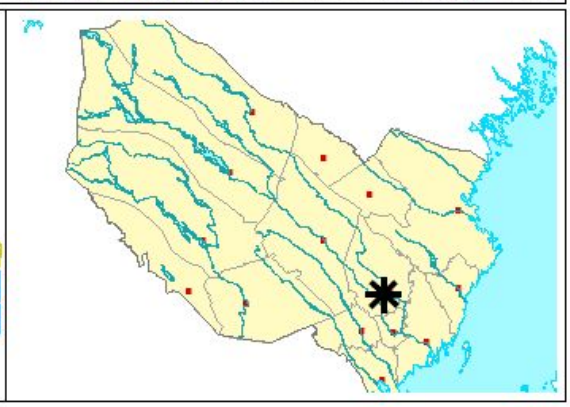

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET VORRBERGET I VINDELNS KOMMUN

Foto © Andreas Garpbring/Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

Skötselplan för naturreservatet Vorrberget

(3 bilagor)

Innehållsförteckning

1. Syftet med säkerställande och skötsel

2. Beskrivning av objektet
2.1 Administrativa data
2.2 Allmän beskrivning av området

3. Indelning i skötselområden
3.1 Skogsmark med fri utveckling

4. Riktlinjer och åtgärder för skötselområden
4.1 Skogsmark med fri utveckling
4.1.1 Kvalitetsmål
4.1.2 Skötselåtgärder
4.1.3. Skogsmark som ska restaureras

5 Friluftsliv
5.1 Anläggningar och information för friluftslivet
5.1.1 Kvalitetsmål
5.1.2 Skötselåtgärder

6. Övriga anläggningar

7. Nyttjanderätter

8. Utmärkning av gränser

9. Tillsyn och uppföljning

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Bilaga 1: Karta över naturtyper
Bilaga 2: Karta över skötselområden
Bilaga 3: Karta över friluftsanordningar

1. Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara områdets ursprungliga karaktär av naturskog och dess biologiska mångfald genom att skydda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Naturskogsstrukturer som död ved, gamla träd och god skiktning skall bibehållas, utvecklas och återskapas. Inom ramen för ovan angivna syften ska reservatet dessutom kunna nyttjas för rörligt friluftsliv, undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa data

Namn	Vorrberget	
Skyddsform	Naturreservat, nr: 2402173	
Kommun	Vindeln	
Läge	Ca 4 km V Vindeln	
Ekonomisk karta	21J 5h	
Mittkoordinat	X: 1685922, Y: 7125947	
Naturgeografisk region	30a: Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden	
Gräns	Reservatets gräns framgår av bifogad karta	
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden	
Fastighet	Degerfors 5:18	
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län	
Totalareal	55 ha	
Areal produktiv skog	48 ha	
-vatten	0 ha	
- skyddad prod. skog	48 ha	
Naturtyper	- Hällmarkstallskog (2.1.1.1)	7,5 ha
	- Tallskog av lingonris-typ (2.1.1.4)	6,8 ha
klassificering enligt ”Vegetationstyper i Norden”, 1994	- Granskog av blåbärsris-typ (2.1.2.1)	26,8 ha
	- Granskog av lågormbunks-typ (2.1.2.2)	10,6 ha
	- Sumpgranskog av ris-typ (2.1.2.3)	1,6 ha
	- Granskog av ormbunks-typ (2.1.2.5)	2,1 ha

2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Vorrberget ligger 4 km VSV Vindelns samhälle. Området sträcker sig från ca 170-260 m ö h och består av Vorrbergets topp och relativt branta nordväst- och sydostsluttningar, samt ett flackare område i sydväst mot den södra bergfoten av berget Välvkälen. Den lilla Vorrtjärnbäcken avvattnar Vorrbergets västra delar söderut ner mot Kulbäcken som slutligen mynnar i Vindelälven. Topografin är relativt varierad, med både flacka partier och relativt branta skogssluttningar exponerade åt nordväst

och sydost. I nordvästsluttningen finns en större brant samt flera lodytor, småklippor och block. I sydostsluttningen finns flera ravinartade svackor med mellanliggande ryggar som löper ner genom sluttningen. Här och var finns blockrika svackor.

Berggrunden i området domineras av metagråvacka som till stor del omvandlad till sedimentådergnejs. Jordartsmässigt domineras områdets lägre liggande delar av sedimentära jordarter som sand och silt medan bergsluttningarna karakteriseras av moränmarker och områden med berg i dagen. Vissa delar av berget är tydligt svallade, i andra delar är moränen relativt finjordrik. Vorrbergets högsta del är beläget över högsta kustlinjen varför det tunna jordtäcket på toppen aldrig påverkats av havets svallningar. Närmast under högsta kustlinjen finns kalspolade berghällar och ett svallat moräntäcke. Gränsen mellan den osvallade och svallade marktypen är delvis mycket skarp och framträder tydligt i terrängen.

Skogen i Vorrbergets naturreservat är mycket lite påverkad av sentida skogsbruk och uppvisar alla typiska karaktärer för en biologiskt värdefull naturskog, såsom olikåldrighet och rik förekomst av gamla träd, torrträd och lågor. Hänglavar draperar de gamla granarna, främst förekommer garnlav, manlav och storvuxna skägglavar. Av vedsvamparna förekommer arter som granticka och vedticka mycket allmänt. Därtill har en lång rad mer krävande arter hittats i området (se artlista i slutet av områdesbeskrivningen).

I Vorrbergets sydostsluttning växer en flerskiktad och olikåldrig granskog av frisk blåbärsristyp. Skogen är högrest och virkesrik med ett stort inslag av grova träd. Ställvis är skogen tät och välsluten, ställvis öppen och mer gles. Fuktiga dråg med lågörter omväxlar med blockrika partier och torrare rissamhällen. Gamla överståndare av tall på uppemot 300 år finns spridda i sluttningarna tillsammans med enstaka björkar, aspar och sälgar Torrträd och brutna stubbar förekommer allmänt i granskogen. Det finns också rikligt med lågor i olika nedbrytningsstadier. Ofta ligger lågor i flera lager på varandra. I stora delar av detta område saknar skogen huggningsspår förutom enstaka gamla stubbar från dimensionshuggningar i 1900-talets början. Högre upp i sluttningen övergår granskogen i ett talldominerat bestånd med skiktning till följd av inväxande gran. Många av tallarna i detta område är grova och spärrgreniga till följd av beståndets luckiga struktur. Längst upp på berget övergår tallskogen i mycket vacker hällmarksskog av lavtyp med upp till 300 år gamla tallar. Mängden död ved är lägre i tallskogen än i de grandominerade partierna till följd av kraftigare virkesuttag under dimensionshuggningsepoken, men torrträd och enstaka gamla tallågor förekommer spritt över hela området. Nordväst om bergstoppen vidtar ett blockrikt och brant parti med gott om små skuggade lodytor, klippblock och mindre rasbranter.

I områdets flacka västra delar och på bergets nordvästsluttning växer en högrest grandominerad skog där huvuddelen av beståndet är på ca 180 år. I skogen finns inslag av björk och stor asp, samt spridda tallöverståndare på 200 – 250 år. Fältskiktet domineras blåbärsris med varierande inslag av lågörter. I detta område har skogen

utnyttjats intensivt för vedhuggning, vilket märks genom att mängden död ved är lägre här än i området i övrigt.

I den nedre delen av sydsluttningen, längs Vorrtjärnbäcken och i områdets sydvästra delar överväger sumpiga skogstyper. Längs Vorrtjärnbäcken finns delvis rikare vegetation med inslag av högörter. Delar av detta område har stått orört under en längre tid varvid skogen utvecklat god skiktning och allmän förekomst av både stående och liggande död ved. I den norra delen av Vorrtjärnbäckens dalgång finns ett mycket lövrikt skogsparti med stort inslag av grova, välväxta aspar.

En mindre del av bergets nordvästsluttning utgörs av ett ca 10 år gammalt hygge.

Spår av äldre tiders skogsbränder förekommer över större delen av området, både som kolade gamla stubbar och som brandljud på några av områdets äldsta tallar. Brandspåren är tydligast i de talldominerade skogarna nära Vorrbergets topp, men enstaka stubbar och brandljudsförsedda tallar kan hittas i nästan hela området. Inslaget av äldre lövträd i områdets västra delar härrör troligtvis från det lövuppslag som kommit upp efter en omfattande brand som dragit fram över området.

Inga kända kultur- eller fornlämningar finns inom området.

Vorrbergets skogar har i mycket liten utsträckning påverkats av modernt skogsbruk, vilket gör området gynnsamt för många växter, svampar och djur som är beroende av miljöer med skoglig kontinuitet. Inom området har följande rödlistade arter och signalarter påträffats (hotkategori inom parentes): blackticka (VU), blodticka, doftskinn (NT), gammelgransskål (NT), gräddticka (VU), gränsticka (NT), harticka (NT), köttticka, lappticka (NT), rosenticka (NT), rynkskinn (NT), sprickporing (VU), stjärntagging (NT), tallticka, ullticka, violmussling (NT), violspindelskivling, blanksvart spiklav, brunpudrad nållav (NT), bårdlav, dvärgbägarlav (NT), liten aspgelélav (VU), kornig nållav, kortskaftad ärgspik, liten sotlav (VU), liten spiklav, lunglav (NT), skinnlav, stuplav, vedskivlav, violettgrå tagellav (NT), vitgrynig nållav, vitskaftad svartspik, vulkanlav (DD), grönyxne, hässlebrodd, knärot, kärrfibbla, lappranunkel, liljekonvalj, lundelm, ormbär, skogsfru (NT), torta, ögonpyrola, liten hornflikmossa (VU), nordlig fjädermossa, nordlig ulota, trubbflikmossa, vedflikmossa, vedtrappmossa (NT), gulbandad brunbagge (NT), mindre barkplattbagge (VU), reliktbock (NT), bivråk (VU), fjällvråk (NT), gärdsmyg, järpe, lavskrika (NT) spillkråka, tjäder, tofsmes och tretåig hackspett (VU).

3. Indelning i skötselområden

Nedan indelas reservatet i skötselområden utifrån gemensamma drag i naturtyp, utvecklingshistorik, dynamik och skötselbehov (se bilaga 2).

3.1 Skogsmark med fri utveckling

Skötselområdet omfattar hela reservatet och utgörs huvudsakligen av naturskogsartade skogar på frisk till blöt mark (bilaga 2, delområde 1). Dessa skogar innefattar såväl gransumpskogar, blåbärsgranskogar, äldre barrblandskogar, lövrika blandskogar samt områden med hällmarkstallskogar. Mindre arealer inom skötselområdet utgörs av medelålders gallringsskogar och ungskogar.

4. Riktlinjer och åtgärder för skötselområden

Här beskrivs generell inriktning av skötseln, kvalitetsmål, skötselmål samt skötsel- och restaureringsåtgärder med avseende på skötselområden.

4.1 Skog med fri utveckling

4.1.1 Kvalitetsmål

Skogen ska lämnas att utvecklas fritt vilket för merparten av skogsmarken innebär att inga aktiva skötselåtgärder ska vidtas.

Vid spontan skogsbrand kan skötselområdet tillåtas att brinna inom ramen för vad räddningstjänsten/brandförsvaret bedömer är acceptabelt ur säkerhetssynpunkt.

4.1.2 Skötselåtgärder

Skötseln innebär i huvudsak frånvaro av mänskliga ingrepp (bilaga 2, delområde 1A).

4.1.3 Skog som ska restaureras

Ett delområde på knappt 7 ha, i den nordvästra delen av reservatet, utgörs idag av ett ca 10 år gammalt hygge med granföryngring samt ett område med lövrik, ca 70 årig gallringsskog (bilaga 2, delområde 1B). I detta område ska initialt åtgärder vidtas för att påskynda skogens utveckling mot ett naturskogsartat tillstånd. På hygget ska lövuppkomsten gynnas genom röjning av barrträdsplantor. Röjningen ska genomföras på så sätt att den dessutom bidrar till att skapa ett mer luckigt och variationsrikt granbestånd. I gallringsskogen ska lövvärdena gynnas och död ved ska skapas genom exempelvis ringbarkning och fällning av barrträd.

5. Friluftsliv

Området nyttjas idag relativt frekvent i utbildningssyfte, för forskning och för friluftsliv. Speciellt används området i undervisningssyfte av olika universitetskurser. Det fortsatta nyttjandet av området bör stimuleras och ske på så sätt att områdets naturvärden långsiktigt bibehålls.

5.1 Anläggningar och information för friluftslivet

Nyttjandet av området som utflyktsmål för skolor och utbildningsmiljö för olika kurser främjas genom att en vandringsslinga anläggs i området. Den omarkerade vandringsstig som löper från skogsbilvägen i områdets västra del och upp till toppen av Vorrberget används som utgångspunkt vid anläggning av slingan. En rastplats med bänkar, eldstad och vindskydd anläggs på toppen av berget.

5.1.1 Kvalitetsmål

- En väl fungerande parkeringsplats ska finnas vid entrén till reservatet.
- Tre informationsskyltar med beskrivning av reservatet ska finnas, en stor skylt (A0) vid entrén till reservatet och två mindre skyltar (A3) vid rastplatsen på bergets topp respektive i reservatets sydöstra spets.
- En väl uppmärkt vandringsslinga ska finnas genom området.
- En rastplats med vindskydd, eldplats och bänkar ska finnas på toppen av Vorrberget.

5.1.2 Skötselåtgärder

Reservatet är lättillgängligt via den skogsbilväg som anlöper reservatets västra del från norr. Goda möjligheter till parkering finns vid skogsbilvägens vändplan, där även en informationstavla över reservatet placeras ut. Ytterligare reservatsskyltar placeras ut på toppen av Vorrberget och i reservatets sydöstra hörn. En vandringsslinga anläggs genom området, där befintligt stigsystem rustas upp, knyts samman med reservatsentrén och markeras i fält. En rastplats med vindskydd, eldplats och bänkar placeras ut på Vorrbergets topp. Förslag på placering av anläggningar presenteras på kartan i bilaga 3.

6. Övriga anläggningar

Inom reservatet finns inga övriga anläggningar.

7. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Einar Sandqvist innehar en personlig nyttjanderätt att med jordbrukstraktor använda befintlig traktorväg genom reservatet för åtkomst av fastigheten Nygård 1:98 enligt de angivelser som anges i Naturvårdsverkets köpekontraktet (Dnr 321-5160-04 NO)

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och rapporteras. Tillsynen av anläggningar, utmärkningar och skyltar kan komma att överlåtas.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

Uppföljning av kvalitetsmålen kommer att följa de riktlinjer för uppföljning som är uppsatta av Naturvårdsverket.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var
Iordningställande av parkeringsplats	2007-2008	Se bilaga 3
Informationsskyltar-reservat (3 st)	2007-2008	Se bilaga 3
Vägvisningsskylt från väg 630 (Vindeln-Tegsnäset)	2007-2008	Se bilaga 3
Iordningställande av rastplats	2007-2011	Se bilaga 3
Återskapande död ved	2007-2011	Se bilaga 2

Bilaga 1

Karta över naturtyper för Vorrbergets naturreservat

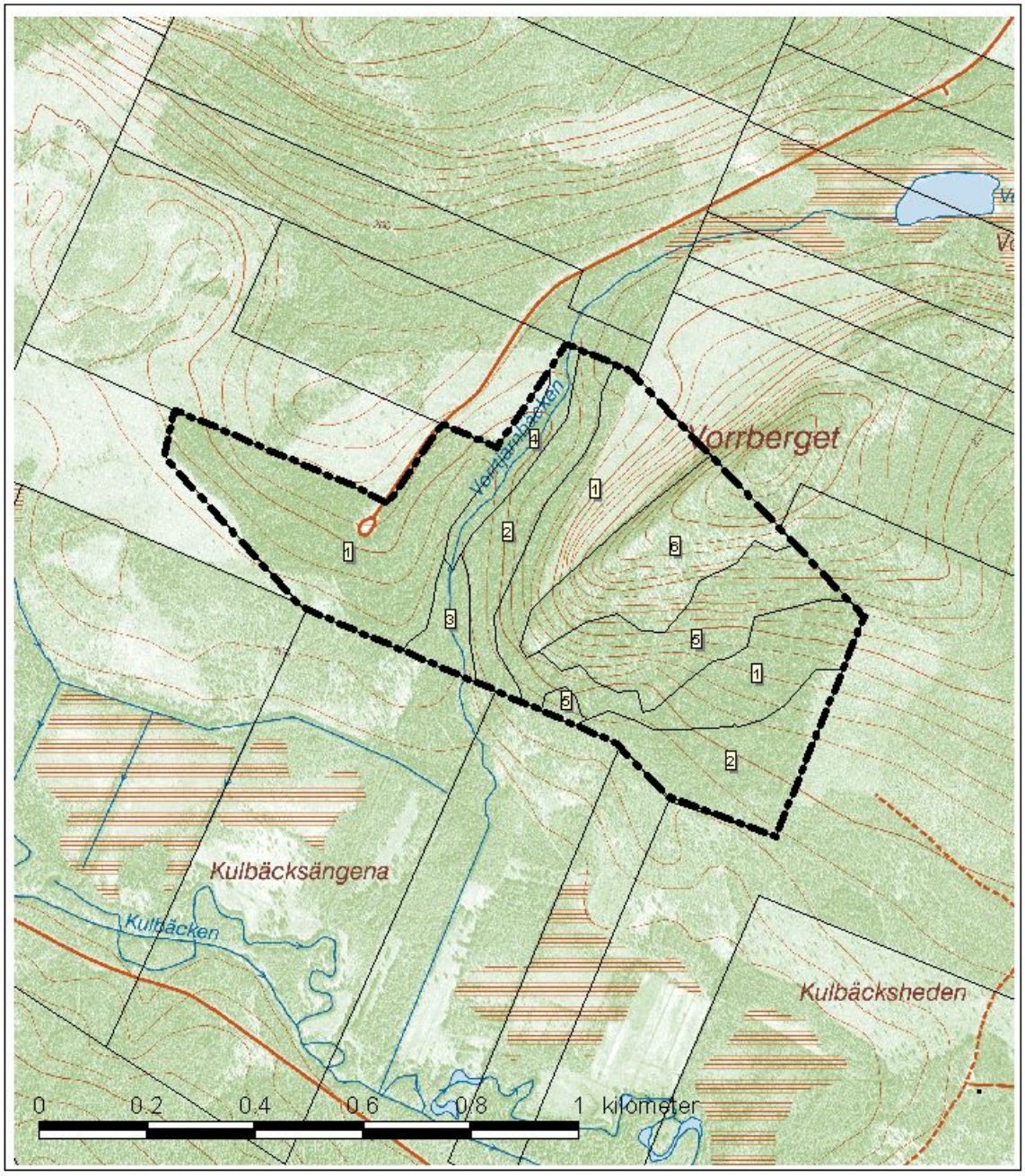

Bilaga 1. Karta över naturtyper, tillhörande Skötselplan för Vorrbergets naturreservat.
Dnr 511-10479-2000.

1. Granskog av blåbärsristyp
2. Granskog av lågormbunkstyp
3. Sumpgranskog av ristyp
4. Granskog av ormbunkstyp
5. Tallskog av lingonristyp
6. Hällmarkstallskog av lavtyp

Bilaga 2

Karta över skötselområden för Vorrbergets naturreservat

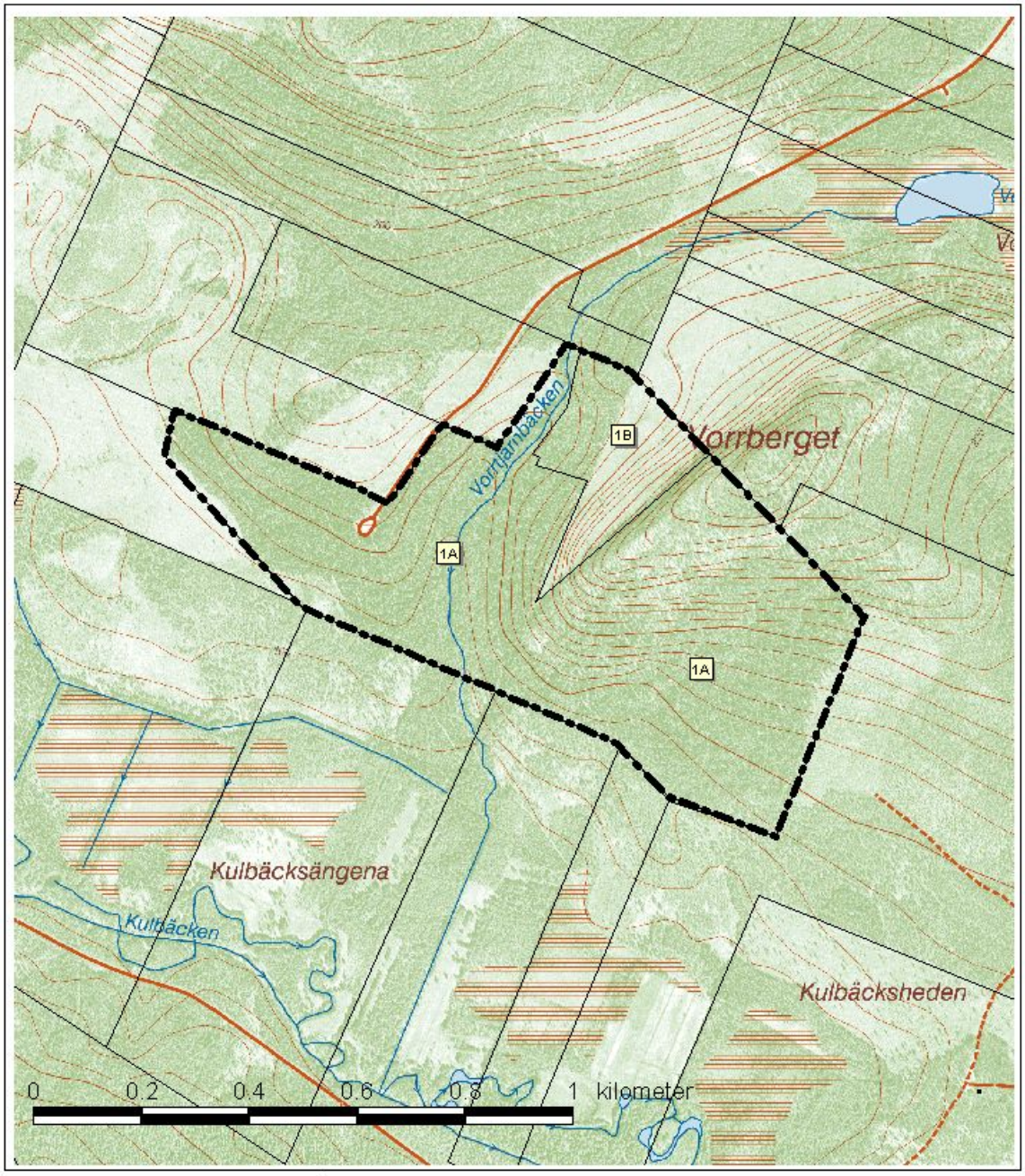

Bilaga 2. Karta över skötselområden, tillhörande Skötselplan för Vorrbergets naturreservat.
Dnr 511-10479-2000.

1A. Skogsmark med fri utveckling

1B. Skogsmark med fri utveckling, initial restaurering

Bilaga 3

Karta över friluftsanordningar för Vorrbergets naturreservat

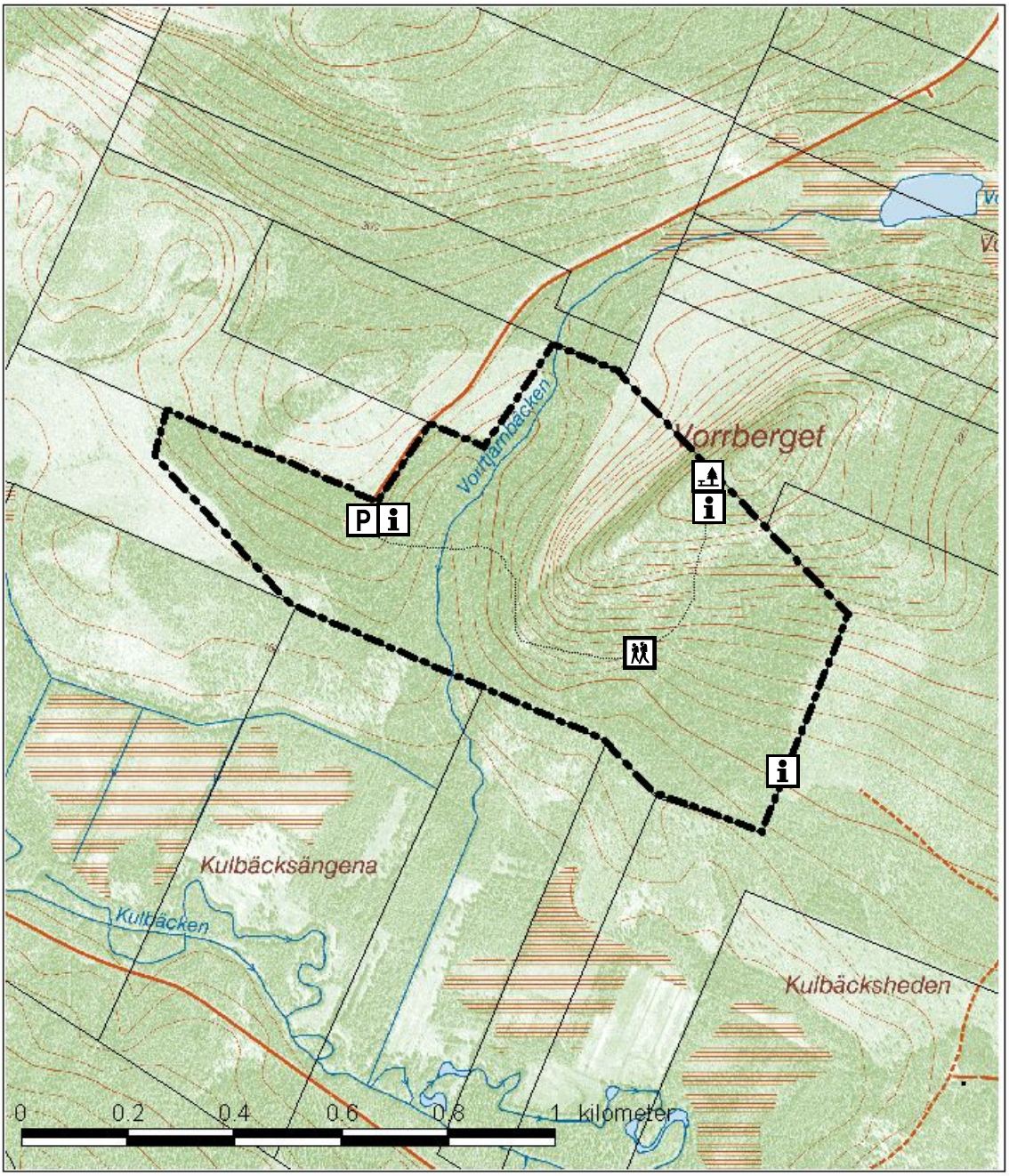

Bilaga 3. Karta över friluftsanordningar, tillhörande Skötselplan för Vorrbergets naturreservat.
Dnr 511-10479-2000.

P Parkering

Information

Rastplats med vindskydd och eldstad

Markerad stig